

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นสมบัติทางวัฒนธรรมอันก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพ และเสริมสร้างบุคลิกภาพของคนชาติให้มีความเป็นไทย เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร เพื่อสร้างความเข้าใจและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ทำให้สามารถประกอบกิจกรรม การงานและดำรงชีวิตร่วมกันในสังคมประชาธิปไตยได้อย่างสันติสุข และเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ และประสบการณ์จากแหล่งข้อมูลสารสนเทศต่าง ๆ เพื่อพัฒนาความรู้ ความคิด วิเคราะห์ วิวิจารณ์ และสร้างสรรค์ให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี ตลอดจนนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพให้มีความมั่นคงทางสังคมและเศรษฐกิจ นอกจากนี้ภาษาไทยยังเป็นสื่อที่แสดงภูมิปัญญาของบรรพบุรุษด้านวัฒนธรรมประเพณี จีวรทัศน์ โลกทัศน์และสุนทรียภาพ โดยบันทึกไว้เป็นวรรณคดี และวรรณกรรมอันล้ำค่า ภาษาไทยจึงเป็นสมบัติของชาติที่ควรค่าแก่การเรียนรู้เพื่ออนุรักษ์และสืบสานให้คงอยู่คู่ชาติไทยตลอดไป(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 1)

ด้วยเหตุผลและความสำคัญของภาษาไทย การศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเป็นเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมจริยธรรม และเป็นวัฒนธรรมแห่งความเป็นไทยในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเปิดโอกาสให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2551 : 5)

จากความสำคัญของภาษาไทยที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีจุดเน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นอย่างมีประสิทธิภาพและการใช้ภาษาในการแก้ปัญหาในการดำรงและปัญหาสังคม เน้นการสอนเพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง สามารถนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาตนเอง นอกจากนั้นยังต้องสอนภาษา เพื่อพัฒนาความคิด การที่ผู้เรียนจะพัฒนาความคิดได้ลึกซึ้งคิดได้อย่างชาญฉลาดได้นั้น ครูต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทยให้นักเรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกให้คิดเป็น ทำเป็นรักการอ่านและเกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง รวมทั้งจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนรู้หลักและวิธีการเรียนรู้ตลอดจนให้มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยม ยังมีนิสัยรักการอ่าน การรู้จักคิดวิเคราะห์อย่างมีเหตุผลสร้างสรรค์ รู้จักปฏิบัติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 1) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนครูต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนผู้สอนจะต้องเน้นให้ผู้เรียนได้คิด ลงมือปฏิบัติและให้ผู้เรียนรู้จักค้นคว้าความรู้มากกว่าการสอนที่เน้นเพียงเนื้อหาอย่างเดียวจากการประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนด้านการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนของชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ปีการศึกษา 2554 ของ โรงเรียนบ้านส้มโอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีนักเรียน จำนวน 8 คน ผลการประเมิน พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียน 1 คน ผลการประเมินด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนอยู่ในระดับร้อยละ 60.00 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีนักเรียน 3 คน ผลการประเมินการอ่านคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับร้อยละ 58.33 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 4 คน ผลการประเมินด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ที่อยู่ในระดับร้อยละ 56.50 (โรงเรียนบ้านส้มโอง. 2554 : 5) และจากสภาพบริบทโรงเรียนซึ่งโรงเรียนบ้านส้มโองเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครู 2 คน การจัดการเรียนการสอนครูไม่ครบชั้น ครูต้องรับผิดชอบสอนหลายชั้นและนอกจากนั้นต้องรับผิดชอบงานอื่น ๆ อีกด้วยทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนบ้านส้มโองมีจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นตามช่วงชั้น นักเรียนสามารถอ่านออกเขียนได้ แต่ก็ยังมีปัญหาด้านการคิดวิเคราะห์ โดยเฉพาะเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6) เป็นกลุ่มสาระที่มีเนื้อหามาก ซับซ้อนทำให้นักเรียนไม่สามารถคิดวิเคราะห์ แยกแยะข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็นจากเรื่องที่อ่านได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2551 : 40)

จากสภาพปัญหาด้านการอ่านคิดวิเคราะห์ดังกล่าวการใช้เทคนิคการจัดการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้ร่วมกัน โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เพื่อพัฒนาความสามารถในการอ่าน คิดวิเคราะห์ให้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะในการจัดกิจกรรมกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เป็นการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาตามแนวคิดของ Slavin. (1995 : 174) โดยมีการจัดแบ่งกลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถต่างกัน ให้ทำงานที่ครูกำหนดให้ โดยครูสอนบทเรียนทั้งชั้น แล้วให้ทำงานกลุ่มตามที่กำหนดให้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน คนเก่งตรวจคำตอบและอธิบายให้เข้าใจ และพร้อมที่จะทำแบบทดสอบโดยที่คะแนนจากการทดสอบของสมาชิกในกลุ่มแต่ละคนมารวมกันเป็นคะแนนของกลุ่ม ครูผู้สอนจะต้องใช้เทคนิคการเสริมแรง เช่น ให้รางวัล ยกย่อง ชมเชย เป็นต้น ดังนั้นสมาชิกกลุ่มจะต้องกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของกลุ่มประนอม โพร้กัน (2550 : 87) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง คำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค STAD กับการสอนปกติ ผลการวิจัย พบว่า ผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน เรื่อง คำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาไทย ที่ได้รับการสอนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่าการสอนแบบปกติ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เรื่อง คำและหน้าที่ของคำของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนโดยใช้เทคนิค STAD สูงกว่า ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ธีรพรชน (2548 : 57-89) ได้ศึกษาพัฒนา แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ วิชาภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือ STAD เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนภูมิความคิด ผลวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยด้วย กลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนภูมิความคิด ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 92.52/85.48 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ 80/80 และดัชนีประสิทธิผล ของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาไทยด้วยกลุ่มร่วมมือ STAD เรื่องการอ่านคิดวิเคราะห์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้แผนภูมิความคิด ที่มีค่าเท่ากับ 0.650

จากสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนมีความสนใจ ที่จะพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิค STAD พัฒนาความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ และเป็นแนวทางในการพัฒนากับนักเรียน ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรต่อไป

คำถามการวิจัย

1. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 มีประสิทธิภาพระดับใด
2. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทยมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ระดับใด
3. นักเรียนที่เรียน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ STAD มีผลสัมฤทธิ์ทางการ เรียนในการอ่านคิดวิเคราะห์ระดับใด
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอยู่ในระดับใด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อศึกษาค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ต่อการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD

ขอบเขตการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 โรงเรียนบ้านส้มโฮง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 จำนวน 8 คน แบ่งเป็น
 - 1.1 ประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน
 - 1.2 ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 1 คน
 - 1.3 ประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 4 คน
2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย
 - 2.1 ตัวแปรต้น คือ การเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD
 - 2.2 ตัวแปรตาม คือ
 - 2.2.1 ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์
 - 2.2.2 ความพึงพอใจของนักเรียนต่อการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD
3. เนื้อหาที่ใช้ศึกษาทดลองครั้งนี้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 มาตรฐานที่ 1.1 ตัวชี้วัดที่ 5 ซึ่งประกอบด้วย เนื้อเรื่องจากหนังสือเรียนข่าว จากสื่อ หนังสือพิมพ์ สิ่งพิมพ์ บทความ บทประพันธ์ และบทร้อยกรอง
4. ระยะเวลาในการทดลอง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ใช้เวลาทดลอง 15 ชั่วโมง ไม่รวมเวลาทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD (Student Teams Achievement Devotion) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน ที่มีความสามารถแตกต่างกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็นการฝึกทักษะกระบวนการทางสังคม ความสำเร็จของสมาชิก คือความสำเร็จของกลุ่ม มีวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ดังนี้

1.1 ขั้นเตรียม ครูแนะนำทักษะการเรียนรู้ร่วมกัน การทำงานกลุ่ม บทบาทหน้าที่ของสมาชิกกลุ่ม จุดประสงค์ของบทเรียน การทำกิจกรรมร่วมกัน

1.2 ขั้นสอน ครูนำเสนอประเด็นหรือเนื้อหาใหม่ โดยใช้สื่อที่น่าสนใจใช้สอนโดยตรงหรือตั้งประเด็นที่น่าสนใจให้ผู้เรียนอภิปราย

1.3 ขั้นทำกิจกรรมซึ่งประกอบด้วยดังนี้

1.3.1 จัดผู้เรียนเป็นกลุ่ม ๆ ละ 4 คน โดยลักษณะและความสามารถ ประกอบด้วยผู้เรียนที่มีความสามารถสูง 1 คน ความสามารถปานกลาง 2 คน และความสามารถต่ำ 1 คน (เก่ง ปานกลาง อ่อน)

1.3.2 แต่ละกลุ่มร่วมกันศึกษาเนื้อหาที่ครูนำเสนอจนเข้าใจ (ร่วมกันสรุปบทเรียน)

1.3.3 นำเสนอผลงาน

1.4 ขั้นตรวจสอบผลงาน มีขั้นตอน ดังนี้

1.4.1 ผู้เรียนทุกคนในกลุ่มทำแบบทดสอบ (Quiz) เพื่อวัดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน ตรวจสอบคำตอบ นักเรียนที่ได้คะแนนตามเกณฑ์มีคะแนนพิเศษเพิ่มให้ นำคะแนนของสมาชิกทุกคนในกลุ่มมารวมกันเป็นคะแนนกลุ่ม

1.4.2 กลุ่มที่ได้คะแนนสูงสุด จะได้รับคำชมเชย โดยอาจติดประกาศที่ป้ายนิเทศหน้าห้องเรียน (ถ้าจำนวนสมาชิกไม่เท่ากัน ให้ใช้คะแนนเฉลี่ย)

1.5 ขั้นสรุปบทเรียนและอภิปรายผลการทำงานกลุ่ม ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปบทเรียน ถ้านักเรียนยังไม่เข้าใจให้ครูอธิบายเพิ่มเติม นักเรียนช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่มและพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงาน และสิ่งใดควรปรับปรุง

2. ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้คะแนนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

75 ตัวแรก (E_p) หมายถึง ประสิทธิภาพของกระบวนการ ได้จาก ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้จากกระบวนการทำงาน ได้แก่

1. คะแนนการสังเกตพฤติกรรมรายกลุ่ม

2. คะแนนทดสอบย่อยหลังการจัดการเรียนรู้ทุกแผน

75 ตัวหลัง (E_2) หมายถึง ประสิทธิภาพของผลสัมฤทธิ์ที่ได้จาก ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. ดัชนีประสิทธิผล (The Effectiveness Index) หมายถึง ค่าคะแนนที่แสดงความก้าวหน้า ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ด้วยแผนการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD โดยการเปรียบเทียบคะแนนที่เพิ่มขึ้นจากคะแนนที่ทดสอบก่อนเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียน

4. ความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการอ่านตอบคำถามจากเรื่องที่อ่าน ได้ถูกต้อง สามารถวัด ได้โดยใช้แบบวัดความสามารถการอ่านคิดวิเคราะห์

5. ความพึงพอใจ หมายถึง การที่ผู้เรียนแสดงออกถึงความรู้สึกทางบวกที่ตั้งใจในการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6 ที่วัดโดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อย่างกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. นักเรียนมีความสามารถในการอ่านคิดวิเคราะห์ตามมาตรฐานการอ่าน
2. ครูได้แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือเทคนิค STAD ใช้กับโรงเรียนขนาดเล็กและมีการจัดการเรียนการสอนแบบคละชั้นได้
3. สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในการอ่านคิดวิเคราะห์ใช้ในการสอนซ่อมเสริมกับนักเรียนที่มีปัญหาด้านการอ่าน และเพิ่มความสามารถในการคิดวิเคราะห์ให้กับนักเรียนได้มีความรู้ความสามารถให้มากขึ้น
4. สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการอ่านคิดวิเคราะห์ และเผยแพร่ให้ผู้สนใจได้ศึกษา